

การพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

A Development Of Dramatic Instructional Package To Enhance The Competencies On Creating Drama Innovations Of Mathayom Suksa 3 Students

กิตติศักดิ์ สุทธิ (Kitisak Sutti)*

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย (Siriwan Vanichwatanavorachai)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและแนวทางการพัฒนาชุดการสอนนาฏการ 2) พัฒนาชุดการสอนนาฏการให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ศึกษาประสิทธิผลของชุดการสอนนาฏการในประเด็นต่อไปนี้ (3.1) เพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากใช้ชุดการสอนนาฏการ (3.2) ศึกษาความพึงพอใจต่อชุดการสอนนาฏการกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 8 ชั่วโมง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการให้มีการพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ 2) ผลการพัฒนาชุดการสอนนาฏการได้ชุดการสอน 1 ชุด จำนวน 4 เรื่องดังนี้ (1) เรื่องหุ่นเงา (2) เรื่องหุ่นเสียบไม้ (3) เรื่องหุ่นสวมมือ (4) เรื่องหุ่นชัก แต่ละชุดมีส่วนประกอบ คือ ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานตัวชี้วัด/แผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ เกณฑ์การประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ และมีค่าประสิทธิภาพ = 80.92/81.83 3) ผลการศึกษาประสิทธิผลของชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ พบว่า ชุดการสอนนาฏการมีประสิทธิผลดังนี้ (3.1) ผลการศึกษาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี (3.2) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อชุดการสอนนาฏการ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนนาฏการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ ชุดการสอน, นาฏการ, นวัตกรรมด้านนาฏศิลป์

*อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (มัธยมศึกษา)

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to 1) study fundamental information and guidelines for the development of a dramatic instructional package 2) develop the dramatic instruction package to meet the efficiency criterion of 80/80 3) study the effectiveness of the development of a dramatic instructional package in the following areas (3.1) study the innovative abilities of students after studying dramatic instructional packages (3.2) study the satisfaction with the dramatic instructional package. The target group in this research is students of 30 mathayom sukka 3 students in the second semester of the 2022 academic year. The duration of the research implementation was 8 hours. The data are analyzed by percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results were as follows. 1) The results of the study about fundamental information and the need to develop a dramatic instructional package. 2) The results of developing a dramatic instructional package of 1 set of 4 stories of the follows topics (1) Shadow Puppet (2) Rod Puppet (3) Hand Puppet (4) Marionette Puppet. Which consists of a cover, introduction, table of contents, instructions, objectives, performance criteria, learning management plans, knowledge criteria, learning process evaluation forms, innovation capability assessment, and efficiency rating of 80.92/81.83. 3) The study results on the effectiveness of the dramatic instructional package creativity in drama innovation for students show that revealed the following results. (3.1) The study on the students' ability for mathayom sukka 3 students found that students can innovate in drama innovation. The overall application is at a good level. (3.2) The study of results on the satisfaction of mathayom sukka 3 students on the dramatic instructional package. The students were overall satisfied at a high level.

Keywords Dramatic instructional package, Dramatization, Innovation

บทนำ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ได้ระบุถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดย จะต้องดำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Secretary-General of the Education Council, 2018) ในกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้องค์การต่าง ๆ ต้องปรับตัวให้ทันต่อสภาพการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็วหรือมีความเป็นพลวัต

(Dynamism) นั้น การจัดการนวัตกรรมที่ดีเป็นวิธิต่างหนึ่งที่มีการกล่าวถึง นับว่านวัตกรรมมีบทบาทสำคัญกับโลกยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น นวัตกรรมด้านเทคโนโลยี นวัตกรรมด้านบริการ นวัตกรรมด้านการเกษตร นวัตกรรมด้านสุขภาพหรือแม้กระทั่งนวัตกรรมด้านการศึกษา ศิวะนันท์ ศิวพิทักษ์ (Sivapitak, 2011)

ในด้านของการศึกษาถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศเป็นอย่างมาก กระบวนการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้มีการเตรียมการศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 โดยเริ่มปรับปรุงตำราเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป ฝึกให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอน สร้างทักษะที่จำเป็นโดยเรียนด้วยการลงมือทำ ฯลฯ โกเมศ แดงทองดี (Dangthongdee, 2016) ในการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ก็เช่นเดียวกัน ได้มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ดังที่ภาณุรัชต์ บุญส่ง (Boonsong, 2017) กล่าวว่า นาฏศิลป์ไทย 4.0 ถือเป็นการพัฒนาทางวงการนาฏศิลป์จะนำนาฏศิลป์ไปในยุคของความนิยมในสากล เข้าถึงความสนใจของเยาวชนและคนในประเทศ ซึ่งการพัฒนาวิชานาฏศิลป์ไทยถือเป็นการดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย รวมไปถึงการจัดการเรียนนาฏศิลป์ไทยที่ต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในด้านการแสดงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งในการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติได้หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อที่จะได้มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นเป็นนาฏนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ มีใจความสำคัญนั้นเน้นไปในเรื่องของทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการการสร้างนวัตกรรมเป็นหลัก

ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าสิ่งที่สามารถส่งเสริมทักษะดังที่ได้กล่าวมานั้นก็คือ ชุดการสอนหรือชุดการเรียน โดยชุดการสอนจะสมบูรณ์และมีคุณค่าได้ก็ต่อเมื่อผ่านการทดสอบทดลองหรือกระบวนการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐและสุดา สิ้นสกุล (Phromwong, Netprasert and Sinsakun, 2009) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการใช้ชุดการสอนไว้ว่า ไม่ว่าจะเป็นการสอนประเภทใด ย่อมมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพในการเรียนการสอนทั้งสิ้น หากได้มีระบบผลิตที่มีการทดสอบวิจัยแล้ว นาฏศิลป์ไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมไทยในรูปแบบของศิลปะการแสดงประเภทต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาสาระของวิชานาฏศิลป์ในด้านทฤษฎี ที่มีสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา รวมถึงการแสดงนาฏศิลป์ไทยประเภทต่าง ๆ ต้องมีการวางรากฐานของการสอนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ ครูผู้สอนต้องรู้จักเลือกวิธีที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์และบรรลุถึงจุดมุ่งหมายกับผู้เรียนด้วย เรณู โกศินานนท์ (Khosinantan, 2005) “หุ่น” เป็นตัวแทนของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่น มนุษย์ สัตว์ สิ่งของ รวมถึงหุ่นยังสามารถเสริมสร้างจินตนาการสร้างสรรค์ในเชิงช่างศิลปะเข้าไปในตัวหุ่น ให้เกิดความสวยงาม วิจิตรและน่าสนใจตามรูปแบบงานสร้างสรรค์ของศิลปินแต่ละท่าน นิเวศ แววมณเฑาะ (Waevsamana, 2018) นาฏการที่เกี่ยวกับหุ่นมีความน่าสนใจในการนำมาใช้ ซึ่งจากประสบการณ์ในการเรียนวิชา นาฏศิลป์และเป็นผู้ถ่ายทอดวิชา นาฏศิลป์ของผู้วิจัยตลอดระยะเวลาหลายปี จึงเล็งเห็นว่า ในกระบวนการสร้างหุ่นแต่ละตัวแต่ละชนิดนั้น เมื่อพิจารณาในกระบวนการสร้างหุ่นอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว ทำให้ทราบได้ว่า ในกระบวนการสร้างหุ่น ผู้สร้าง

สามารถใส่ความคิดและจินตนาการของตนเองลงไปได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งในกระบวนการสร้างหุ่นก็ไม่ได้มีความซับซ้อนเกินกว่าที่นักเรียนจะสามารถทำได้

จากการวิจัยทางการศึกษาในหลายสาขาวิชาได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องของสร้างชุดการสอน หรือการพัฒนาชุดการสอนอยู่เป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน ควรมีการศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการพัฒนาชุดสอนนาฏศิลป์ไปสู่การเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของวงการการศึกษาสืบไปจากความสำเร็จในประเด็นต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมานั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้วิจัยในเรื่องเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย นาฏการประเภทหุ่นสามารถตอบโจทย์ในเรื่องของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี เช่น การออกแบบหุ่น การเคลื่อนไหวของหุ่น หรือแม้กระทั่งเครื่องแต่งกายที่ใส่ให้หุ่น ที่ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องราว และการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวคิดในการส่งเสริมให้เกิดความสามารถของผู้เรียนในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางด้านนาฏศิลป์ อีกทั้งเป็นการร่วมกันสืบสานอนุรักษ์ตระหนักถึงคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ประจำชาติไปสู่ความนิยมในสากล อันเป็นประโยชน์ต่อวงการนาฏศิลป์และการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติให้คงอยู่สืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและ แนวทางการพัฒนาชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อพัฒนาชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นำชุดสอนนาฏการไปหาค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าไว้ 80/80 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย นำผลที่ได้มาคำนวณค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 80.92/81.83 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ แสดงว่ามีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการสอนได้
2. แบบประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรมทางด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (Scoring rubric) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมทางด้านนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คนเพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 และให้นักเรียนตอบแบบสอบถามหลังจากได้เรียนโดยใช้ชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมทางด้านนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏการ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาชุดการสอนนาฏการ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งจะทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อพัฒนาชุดการสอนนาฏการและเพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ต่อไปผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์

1. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และหลักสูตรสถานศึกษา วิชานาฏศิลป์ เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาชุดการสอนนาฏการ เรื่องหุ่น เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์

2. ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีจาก เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ เรื่องหุ่น เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ และการวัดประเมินผล

3. ศึกษาความต้องการของนักเรียน เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการใช้ชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ ในด้านเนื้อหาเกี่ยวกับหุ่นด้วยกัน 4 ประเภท ได้แก่ หุ่นเงา (Shadow Puppet) หุ่นเสียบไม้ (Rod Puppet) หุ่นสวมมือ (Hand Puppet) และ หุ่นชัก (Marionette Puppet) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของชุดการสอนจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่ง 30 คน โดยใช้แบบสอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์ เกี่ยวกับการพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ ในด้านเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นอาจารย์ผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์ จำนวน 15 คน

5. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการใช้นาฏการ เรื่องหุ่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จากการสอนโดยใช้นาฏการ เรื่องหุ่น จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านชุดการสอน

ตอนที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์

1. ดำเนินการพัฒนาชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์มัธยมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีชุดสอนนาฏการประเภทหุ่น 4 เรื่อง ได้แก่ 1) นาฏการหุ่นเงา (Shadow Puppet) 2) นาฏการหุ่นเสียบไม้ (Rod Puppet) 3) นาฏการหุ่นสวมมือ (Hand Puppet) 4) นาฏการหุ่นชัก (Marionette Puppet) แต่ละชุดมีส่วนประกอบดังนี้ ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/ มาตรฐานและตัวชี้วัด/แผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ เกณฑ์การประเมินผล กระบวนการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์

2. ตรวจสอบคุณภาพของชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์มัธยมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. การปรับปรุงชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์มัธยมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 3 ทดลองใช้ชุดสอนนาฏการ

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้ชุดสอนนาฏการ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้น

2. ทดลองใช้ชุดสอนนาฏการ โดยผู้วิจัยใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยแนะนำขั้นตอนและวิธีการใช้ชุดสอนนาฏการให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน

2.2 การใช้ชุดสอนนาฏการ ผู้วิจัยดำเนินการ โดยใช้ระยะเวลา 8 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง 4 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มีการจัดกิจกรรม โดยใช้กระบวนการการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนโดยแบบให้ปฏิบัติจริง เพื่อให้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยใช้การสอนที่ผสมผสานกันระหว่างภาคทฤษฎี และการปฏิบัติจริง มีการฝึกปฏิบัติจริง ฝึกคิด ได้ลงมือทำแสวงหาความรู้ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง นำไปสู่ความคิดริเริ่มและมีจินตนาการคิดสิ่งใหม่ๆที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและแตกต่างออกไปจากเดิม โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ขึ้นกำหนดจุดประสงค์ การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์โดยใช้การสอนที่ผสมผสานกันระหว่างภาคทฤษฎี และการปฏิบัติ 2) ขึ้นรวบรวมความรู้ เป็นขั้นตอนของการจัดกิจกรรมให้ความรู้ข้อมูลประวัติความเป็นมาของนาฏการ รูปแบบ ลักษณะ กลวิธีในการเชิดหุ่นแต่ละประเภท 3) ขึ้นฝึกปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามกิจกรรมของการสอนแบบฝึกปฏิบัติโดยครูเป็นผู้สาธิต

หลังจากนั้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติโดยครูคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ 4) ชั้นอภิปรายวางแผน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปผลความคิดจากการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันและวางแผนในการดำเนินการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์โดยวางแผนเป็นลำดับขั้นตอน จากนั้นลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้โดยมีผู้สอนคอยกำกับดูแลและให้คำแนะนำ 5) ชั้นการวัดผลประเมินผล ให้ผู้เรียนแต่ละคนนำเสนอผลงาน และครูผู้สอนประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ จากแบบประเมินที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยมีการให้ข้อเสนอแนะสำหรับนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ที่นักเรียนสร้างขึ้น เพื่อนำข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 หลังใช้ชุดการสอนนาฏการ ผู้วิจัยมีการวัดและประเมินผลด้านความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานจากการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ และสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนนาฏการ และนำข้อมูลที่ได้ไปประเมินผลผู้เรียนในขั้นต่อไป

ตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนนาฏการ

1. ผลการประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ (Scoring rubric)

2. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สื่อการสอน และประโยชน์ที่ได้รับ จากชุดการสอน โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนนาฏการ (Rating Scale)

3. นำข้อมูลจากข้อ 1,2 มาวิเคราะห์ผล เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงชุดการสอนนาฏการ

4. ปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาใช้ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ชุดการสอนนาฏการที่มีความสมบูรณ์ เหมาะสมในการนำไปใช้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องในการพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่ารูปแบบของชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายชัดเจน มีลักษณะแบ่งออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ มีการใช้สื่อและเทคโนโลยี เป็นเอกสารออนไลน์ สามารถสแกนคิวอาร์โค้ด มีองค์ประกอบตามหลักการและทฤษฎีในการสร้างชุดการสอน ควรมีเนื้อหาที่ให้ความรู้ความเข้าใจในเชิงสุนทรีย ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย มีภาพประกอบและมีสีสันที่สวยงามดึงดูดความสนใจเข้าใจง่ายและมีความชัดเจนทั้งนี้ครูผู้สอนต้องกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนโดยในขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนจะต้องให้นักเรียนลงมือฝึกปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนนั้นได้เรียนรู้จากของจริงและได้ลง

มือปฏิบัติได้ด้วยตนเองซึ่งการสอนแบบนี้จะช่วยให้แก่นักเรียนนั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ โดยวิธีการสอนแบบการฝึกปฏิบัติผสมผสานกันระหว่างภาคทฤษฎี โดยใช้ นาฏการเรื่องหุ่นเข้ามาเพื่อให้เกิดความน่าสนใจอีกทั้งเพื่อให้เกิดทักษะด้านความคิด สร้างสรรค์ จินตนาการ ชื่นชมความงามสุนทรีย์ภาพ และกล้าแสดงออกทั้งนี้ครูผู้สอนต้องอธิบายขั้นตอนวิธีแสดงนาฏการแต่ละประเภท ให้ดูเป็นตัวอย่างไปพร้อม ๆ กับการอธิบาย และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตาม โดยครูผู้สอนคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำไปพร้อมกับการศึกษาภาคทฤษฎีจากเนื้อหาในชุดการสอนโดยการวัดและประเมินผลควรสังเกตจากการฝึกปฏิบัติ กระบวนการทำงานและความสามารถในการสร้างนวัตกรรมโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้วัดและประเมินผล

2. ผลการพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้าน นาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ชุดการสอนจำนวน 1 ชุด โดยในชุดการสอนมี 4 เรื่องดังนี้ 1) เรื่องหุ่นเงา (Shadow Puppet) 2) เรื่องหุ่นเสียบไม้ (Rod Puppet) 3) เรื่องหุ่นสวมมือ (Hand Puppet) 4) เรื่องหุ่นชัก (Marionette Puppet) ซึ่งแต่ละชุดมีส่วนประกอบดังนี้ ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานและตัวชี้วัด/แผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ เกณฑ์การประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ ได้ค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ ได้ค่า E1 และ E2 = 80.92/81.83 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้

3. ผลการศึกษาประสิทธิผลของชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้าง นวัตกรรมด้านนาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้าง นวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ มีผลดังนี้

3.1 ผลการศึกษาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยหลังจากใช้ชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์โดยวัดความสามารถจากแบบประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งนี้ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้

3.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อชุดการสอน นาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนนาฏการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนาชุดการสอนนาฏการและเพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาความต้องการชุดการสอนนาฏการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในด้านการสร้างชุดการสอนและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์และจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนต้องการให้มีการพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ โดยนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนนาฏการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยในด้านรูปแบบของสื่อการเรียนรู้ มีความต้องการมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 สอดคล้องกับ อรรถยุทธ ผันผอง (Phanpong, 2012) ได้กล่าวว่า ชุดการสอนมีคุณค่าและประโยชน์ คือ นักเรียนนักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ตามความสนใจ สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มีสื่อการสอนที่หลากหลายทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ สามารถเกิดทักษะที่แท้จริง นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป ซึ่งคุณค่าและประโยชน์ของชุดการสอนดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนมีความต้องการชุดการสอนนาฏการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ ทำให้นักเรียนมีความสนใจ ความตั้งใจ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในรายวิชานาฏศิลป์ต่อไป

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ ที่มีประสบการณ์ในการสอนแบบนาฏการ โดยการใช้หุ่น และมีประสบการณ์ด้านนาฏศิลป์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจะมีคู่มือสำหรับผู้เรียนและผู้สอน และภายในชุดการสอนนั้น ภายในชุดการสอนต้องมีคำชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการสอนอย่างละเอียด ต้องมีแบบประเมินหรือแบบทดสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน ใช้สำหรับตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ ปรัชญา ซื่อสัตย์ (Suesat, 2020) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด STEAM ร่วมกับโครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์หุ่นกระบอกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ผลงานสร้างสรรค์หุ่นกระบอกของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก ตลอดจนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ควรมีการปรับปรุงชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเพิ่มระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ และแยกชุดกิจกรรมเป็นคู่มือสำหรับครูและชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยให้ความสำคัญทั้งคู่มือครูและนักเรียน เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ได้เป็นอย่างดี

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการสอนนาฏการ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ จากอาจารย์ผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการสอนนาฏการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยในด้านรูปแบบและการจัดกิจกรรม มีความคิดเห็นมากที่สุด เป็นลำดับแรก ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการสอนนาฏการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยในด้านรูปแบบและการจัดกิจกรรม มีความคิดเห็นมากที่สุด เป็นลำดับแรก สอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ และอรรถยุทธ มูลคำ (Mulka and Mulka, 2002) ได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของชุดการสอนไว้ว่าคุณค่าของชุดการสอนมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและนักเรียน คือ นักเรียนสามารถเรียน

ได้ตาม ความสามารถความสนใจ ตามเวลา และโอกาสที่เหมาะสมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนสามารถ เรียนได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังช่วยลดภาระของผู้สอน เพราะการผลิตชุดการสอนเตรียมไว้ครบจำนวนหน่วยการเรียนรู้ และจัดไว้เป็นหมวดหมู่อย่างมีระบบ ยิ่งจะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนาชุดสอนนาฏการมีความสำคัญต่อการสอนวิชานาฏศิลป์ โดยการจัดรูปแบบและการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เกิดความสนใจ ความรู้ และความเข้าใจยิ่งขึ้น

2. ผลการพัฒนาชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้าน นาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80.92/81.83 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการสร้างชุดการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ ที่ได้จัดทำขึ้นนั้นได้มีการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีโดยจัดทำอย่างเป็นระบบขั้นตอน และได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการสร้างชุดการสอนและจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์และการตอบแบบสอบถามของนักเรียน พบว่าชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ ควรประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานและตัวชี้วัด/แผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ เกณฑ์การประเมินผล กระบวนการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ เพื่อให้เกิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับนักเรียนสอดคล้องกับ บุญเกื้อ ควรหาเวช (Khuanhawech, 1999) กล่าวว่า ชุดการสอนประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ คู่มือครู คู่มือนักเรียน บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ เนื้อหาสาระและสื่อ แบบประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวงทอง ไทยแท้ (Thaithae, 2004) ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบดังนี้ คู่มือครู คู่มือนักเรียน ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล อีกทั้งนักเรียนมีความต้องการในการเรียนโดยใช้ชุดสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับนาฏการโดยต้องการให้มีกิจกรรมที่นักเรียนสามารถได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนนั้นเผชิญกับสถานการณ์จริง โดยฝึกปฏิบัติจริง ฝึกคิด ได้ลงมือทำ แสวงหาความรู้ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ วิไลวรรณ พิศประเสริฐ (Pisprasert, 1999) ได้กล่าวว่า นักเรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งขณะฝึกนั้นอาจใช้สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการฝึกปฏิบัติ เช่น รูปภาพ หุ่น แลบบันทึกลงเสียง วีดิทัศน์ ซึ่งประโยชน์ของการฝึกปฏิบัตินั้นเป็นการพัฒนาทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนนั้นรู้จักการเรียนรู้ด้วยการกระทำนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (Khamanee, 2002) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรยึดให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยนักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง อีกทั้งครูผู้สอนจะได้เห็นผลในการสอนได้ทันทีว่าสอนแล้วนักเรียนสามารถทำได้จริงหรือไม่เพื่อให้นักเรียนได้แก้ไขปรับปรุง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดสอนนาฏการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนนั้นเกิดทักษะการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้แบบผสมผสานกันระหว่างภาคทฤษฎี และการปฏิบัติจริง โดยใช้ความรู้จากชุดการสอนและความรู้จากทักษะในการลงมือการปฏิบัติจริงมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมประกอบเพื่อใช้สำหรับในการแสดงและรู้จักการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง อีกทั้งให้ได้เห็นถึงกลวิธีการในการฝึกปฏิบัติและฝึกทำตามจากครูผู้สอนโดย

ครูเป็นผู้คอยดูแลให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำอีกทั้งชุดการสอนได้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญแล้วนำกลับไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอย่างมีขั้นตอนจึงทำให้ชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์น่าสนใจสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนนั้นเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (Mulka and Mulka, 2002) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมมาช่วย สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผลการศึกษาประสิทธิผลของชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้าง นวัตกรรมด้านนาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้าง นวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ มีผลดังนี้

3.1 ผลการทดลองใช้ชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการแนะนำขั้นตอนและวิธีการใช้ชุดการให้แก่ นักเรียนพบว่า แบบทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า แบบฝึกหัดระหว่างเรียน แสดงว่าชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ มีความสอดคล้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเป็นการทดลองสอนโดยใช้ชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ โดยครูผู้สอนแนะนำขั้นตอนและวิธีการใช้ชุดการสอนนาฏการให้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากผลการวิจัยพบว่า การทดลองใช้ชุดการสอนนาฏการโดยแนะนำขั้นตอนและวิธีการในการใช้ชุดการสอนนาฏการให้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แบบทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเกิดจากการจัดการเรียนรู้ ที่ได้ดำเนินการสอนแบบการฝึกปฏิบัติผสมผสานกันระหว่างภาคทฤษฎี โดยใช้นาฏการเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยนักเรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนรู้และศึกษาข้อมูลจากชุดการสอนนาฏการ โดยศึกษาจากประวัติความเป็นมาของหุ่นแต่ละประเภท ได้ศึกษาองค์ประกอบและโครงสร้างในส่วนต่าง ๆ รวมไปถึงวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการสร้างหุ่น อีกทั้งได้ศึกษาขั้นตอนและวิธีการสร้างของหุ่นในแต่ละประเภทของนาฏการ รวมไปถึงได้ศึกษากลวิธีในการเชิดและวิธีการแสดง โดยนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลจากชุดการสอนนาฏการนำมาผนวกเข้ากับการฝึกปฏิบัติ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเรียนรู้ในการเชิดหุ่นขึ้นพื้นฐานจากการใช้หุ่นของจริงในการฝึกปฏิบัติ และฟังคำแนะนำจากครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งในขั้นตอนของการสร้างและการเชิดหุ่นในประเภทของนาฏการ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถจากการได้ลงมือปฏิบัติจริงแสดงว่าชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ มีความสอดคล้องเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญเพชร คมขำ (Khomkham, 2009) ที่ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนนาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยเน้นทักษะปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนด้วยชุดการสอนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอรรถยุทธ ผันผอง (Phanpong, 2012) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนนาฏศิลป์ เรื่องนาฏศิลป์พื้นบ้าน กลุ่มสาระการ

เรียนรู้ศิลปะ สารนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการใช้ชุดการสอนนาฏการ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการเรียนนาฏศิลป์

3.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุดการสอนนาฏการ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้นำคุณลักษณะของการเป็นนาฏนวัตกรออกมาใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางด้านนาฏศิลป์ จากการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นทั้งผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับใช้ในการแสดง และในฐานะเป็นผู้แสดง ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ตั้งแต่กระบวนการ การศึกษาแนวคิด การออกแบบวางแผน ให้ตรงกับความต้องการของการนำนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ไปใช้แสดง โดยการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ได้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญา ชื่อสัตย์ (Suesat, 2020) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด STEAM ร่วมกับโครงการเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรและผลงานสร้างสรรค์หุ่นกระบอก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นนวัตกรของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ผลงานสร้างสรรค์หุ่นกระบอกของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก ตลอดจนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนอยู่ในระดับมาก โดยในด้านของเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเรียนโดยใช้ชุดการสอนนาฏการเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนั้นเผชิญกับสถานการณ์จริง โดยฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ฝึกคิด ได้ลงมือทำและแสวงหาความรู้ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เรียนนั้นมีอิสระในการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมในด้านนาฏศิลป์ ซึ่งส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนนั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนินทร์ หิรัญเชาว์ (Hiranachaw, 2019) กล่าวว่า การให้นักเรียนนั้นได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและมีอิสระในการคิดสร้างสรรค์จะส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น และได้ศึกษาการพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ไทยและความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของเดวิส ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทยอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดเรียงลำดับเนื้อหาและขั้นตอนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนจำนวน 30 คน ต้องฝึกปฏิบัติไปพร้อมกัน โดยเป็นการฝึกปฏิบัติตามครูผู้สอนโดยครูผู้สอนจะสาธิตการเชิดหุ่นและให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตาม โดยใช้หุ่นที่เป็นของจริง และจากนั้นให้นักเรียนต่างคนต่างฝึกวิธีการเชิดหุ่นด้วยตนเอง รวมไปถึงนักเรียนต้องสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์หลังจากการเรียนรู้ โดยวัดและประเมินผล แบบรายบุคคล ซึ่งครูผู้สอนเพียงคนเดียว นั้นอาจทำให้การดูแลในการจัดทำทางให้ถูกต้องและเหมาะสม รวมไปถึงการให้คำแนะนำกับนักเรียนนั้นไม่ทั่วถึง สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (Khamanee, 2002) ที่กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนแบบฝึกปฏิบัติ ว่า ใน

การฝึกปฏิบัติกิจกรรมของการสอนแบบฝึกปฏิบัติ นั้น สามารถฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มย่อยได้ จำนวนคนในแต่ละกลุ่มประมาณ 4 - 6 คน และควรละ นักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน เข้าด้วยกัน เพื่อให้ นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการสนองจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านทักษะพิสัย มุ่งให้เห็น และ เข้าใจ ได้สัมผัสและการฝึกปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อการวิจัย ครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนและพัฒนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นรายกลุ่มร่วมกันกับการใช้หลักการของการแสดงขั้นพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ต่อไป
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาในลักษณะของการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ประกอบด้วย 3 สาระ คือ ทัศนศิลป์ ดนตรี และ นาฏศิลป์ เนื่องจากการสร้างนวัตกรรมทางด้านนาฏศิลป์ มีความซับซ้อน และ เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้ครอบคลุมทุกมิติ
3. ควรมีการศึกษาวจัย พัฒนานาชุดการสอนนาฏการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านนาฏศิลป์ ร่วมกับการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตามทักษะศตวรรษที่ 21

References

- Boonsong, P. (2017). Existence of Current Thai Dance and Thailand 4.0. College of Social Communication Innovation. Vol.5, No.1 (9) January-June. (in Thai)
- Dangthongdee, G. (2016). The Education of Thailand 4.0. Vocational Education Central Region Journal. No.1 January-June 2017. (in Thai)
- Hiranchaw, C. (2019). The Development of Thai Dramatic Arts Performance and Creative Thinking Skill Based-on Davies's Concept for Lower Elementary School students. Master of Education, Department of Curriculum and Instruction, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University. (in Thai)
- Khamanee, T. (2002). Teaching and Learning Methods: A Variety of Options. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Khosinantan, R. (2005). Nadthayasao Phasatha Nadthasil Thai. Bangkok: Thai Watthanaphanit. (in Thai)

- Khomkham, P. (2009). A Construction of Instructional Package of Thai Classical Dance to Support the Creative Thinking Based on Psycho – Motor Skills for Matthayom Suksa 3 Students. Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Graduate School, Mahasarakham University. (in Thai)
- Khuanhawech, B. (1999). Educational Innovation. Bangkok: Chulalongkorn University Book Center. (in Thai)
- Mulka, S. and Mulka, O. (2002). 21 Ways of Managing Learning to Develop Thinking Processes. Bangkok: Parbpim. (in Thai)
- Office of the Secretary-General of the Education Council, (2018). National Education Standards B.E. 2018. Bangkok: 21 Century Company Limited. (in Thai)
- Phromwong, C. Netprasert, S. and Sinsakun, S. (2009). Teaching Media System. Nonthaburi: Institute for the Development of Educational Innovation and Research. (in Thai)
- Phanpong, A. (2012). Development of Learning Activity Packages to Enhance Dramatic Arts Performance to Promote Aesthetics for the Student Teachers. Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University. (in Thai)
- Pisprasert, W. (1999). Construction of Laboratory Workbooks for Manipulating Scientific Instrument for Prathom Suksa VI Students. Elementary Education, Curriculum and Instruction, Burapha Univesity. (in Thai)
- Sivapitak, S. (2011). Innovation Management of Business Organization Affecting Employee's Innovative Work Behavior. The Degree of Doctoral of Business Administration, Graduate School, Dhurakij Pundit University. (in Thai)
- Suesat, P. (2020). The Development of Learner's Development Activities based on STEAM Education and Project based Learning to Enhance Innovator and Puppet Creation for Junior high school students. Master of Education Department of Curriculum and Instruction, Graduate School, Silpakorn University. (in Thai)
- Thaithae, R. (2004). Comparing the language proficiency of third-year secondary school students in the Office of Primary Education Lomsak District, Phetchabun Province, who study through local wisdom-based teaching methods with teaching according to the teacher's manual. Faculty of Education, Master of Education, Phetchabun Rajabhat University." (in Thai)

Waevsamana, N. (2018). The Innovation of Thai Puppet Performance “PRANEMIRAJ”.
Journal of Graduate Studies Review. Vol.14, No.2 May – August. (in Thai)